

**Młodzież w Oddziale Krakowskim
Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego
w latach 1951-2006.**

ZAPIS KRONIKARSKI

W czasie I Zjazdu w 1951 r., który obradował w sali Instytutu Geograficznego Uniwersytetu Jagiellońskiego (w miejscu powstałego w 1919 r. Oddziału Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego), zwrócono uwagę na konieczność nawiązania ścisłego kontaktu ze szkolnymi kołami przedmiotowymi, zainteresowania młodzieży turystyką, powołania komisji młodzieżowej. Kazimierz Sosnowski zalecał propagowanie wycieczek z równoczesnym odpowiednim wykorzystaniem ich czasu : $\frac{1}{3}$ na przejazd, $\frac{2}{3}$ na nauczanie, pogadanki i odpoczynek. Uznano za celową współpracę z Domem Młodzieży w Krakowie, czego efektem był kurs przodowników turystyki masowej w środowisku młodzieżowym; jego uczestnikami byli uczniowie ostatnich klas licealnych i zawodowych. Absolwenci kursu utworzyli w 1951 Młodzieżowe Koło PTTK w Oddziale Krakowskim , jako pierwsze w Krakowie i prawdopodobnie w Polsce. Wśród nich byli związani do dzisiaj z PTTK - Zbigniew Kresek i Zbigniew Wyżga, aktualnie Członkowie Honorowi Towarzystwa.

W 1953 r. zarejestrowano Koło PTTK krajoznawców działających do 1950 r. w Kołach Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego (KKMS PTK). Opiekunką Koła została Zofia Domaniewska, wybitna działaczka Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego. Zarząd Oddziału Krakowskiego PTTK zarejestrował to Koło, mimo likwidacji KKMS przez ówczesną Komisję Młodzieżową ZG PTTK i odsunięciu tym samym od działalności nauczycieli-krajoznawców.

W międzyczasie powstało Koło Międzyszkolne PTTK, które już na samym początku działalności miało trudności i brak zgody Dyrekcji Szkół na organizację wycieczek dwu dniowych, gdyż noclegi i wyżywienie w schroniskach były dla młodzieży za drogie, co tym samym ograniczało ilość uczestników. Było to wynikiem objęcia schronisk PTTK kategorią "S". Mówiono o tym problemie na Zjeździe Oddziału Krakowskiego PTTK w 1954 r., a także o współpracy ze Związkiem Młodzieży Polskiej (ZMP) w celu zwiększenia udziału młodzieży, zwłaszcza robotniczej, w wycieczkach.

Na Zjeździe w 1955 podkreślano troskę społeczeństwa o wychowanie młodego pokolenia w zdrowiu moralnym i fizycznym; postulowano zaszczepienie młodym ludziom umiłowania własnego kraju, przez poznanie jego najwspanialszych skarbów przyrody i kultury. Odnotowano powstanie kół młodzieżowych i studenckich : 1955 r. - przy Techniku Geologicznym w Krakowie, w latach 1955-56 na uczelniach krakowskich: Akademii Medycznej, Wyższej Szkole Ekonomicznej, Akademii Górniczo-Hutniczej, Akademii Sztuk Pięknych, Wyższej Szkole Pedagogicznej, Politechnice Krakowskiej i Wyższej Szkole Muzycznej.

W czasie Zjazdu w 1956 r. przytoczono zdanie Kazimierza Sosnowskiego : im kulturalniejszy naród, tym wyższy poziom turystyki. Błędne więc jest twierdzenie, że turystyka jest bazą dla sportu, często właśnie ze sportu przechodzi się do turystyki, której istotą jest poznawania (czynnik kulturalny), a sport jest wysiłkiem fizycznym. Postulowano rozwijanie krajoznawstwa - Koła PTTK powinny prenumerować "Turystę", "Ziemię", a w Klubie Turysty należy organizować "dzień krajoznawcy".

W 1957 r. rozpoczął działalność Oddział Międzyuczelniany PTTK, który obejmował 9 kół z krakowskich wyższych uczelni, zrzeszając 1448 członków (drugi w Polsce).

W latach 1958-59 działał w Młodzieżowym Domu Kultury hotel dzienny dla wycieczek szkolnych odwiedzających Kraków.

Powstała w 1960 r. Oddziałowa Komisja Młodzieżowa organizowała grupy młodzieżowe uczestniczące w zlotach, rajdach, spływach kajakowych, a w latach 1969-71 kursy dla kierowników wycieczek szkolnych dla nauczycieli. Od 1971 popularne były *Turystyczne Środy* dla młodzieży pozostającej w mieście w okresie wakacyjnym. Była to także inicjatywa Komisji Młodzieżowej przy udziale Krakowskiego Komitetu Kultury Fizycznej i Redakcja *ECHA KRAKOWA*.

Na Zjeździe w 1964 r. postulowano o szybkie przejście domów wycieczkowych na terenie Krakowa, celem powiększenia bazy noclegowej dla młodzieży. Natomiast w 1966 r. powołano Oddziałową Radę Opiekunów Szkolnych Kół Krajoznawczo-Turystycznych, którą kierował Józef Staśko (zasłużony działacz Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego). W latach 1965-74 zorganizowano Koła w : szkołach średnich - 2, Technikum - 1, Związku Harcerstwa Polskiego - 3, Szkole Zawodowego Doksztalcania - 1. W 1967 r. powołano Sekcję Młodzieżowych Organizatorów Turystyki celem upowszechniania turystyki w szkolnictwie. Oddziałowa Komisja Turystyki Pieszej wprowadziła odznakę *Złotów Młodzieżowych po*

Ziemi Krakowskiej. W 1968 r. Komisja Opieki nad Zabytkami, kierowana przez Krystynę Pawłowską, zainteresowała młodzież SKKT (Szkolne Koła Krajoznawczo-Turystyczne) PTTK swoimi działaniami. Przeszkolono grupy inwentaryzacyjne, które zajęły się zabytkowymi stodołami, przydrożnymi kapliczkami, zabytkowymi nagrobkami, pamiątkowymi tablicami oraz stałą opieką na nimi. Ta współpraca trwała do początku lat 80-tych, a wyróżniły się SKKT PTTK przy : IV LO, Zespole Szkół Poligraficznych i Księgarskich, Koło PTTK nr 79 Zespołu Szkół Zawodowych Górnictwa Naftowego i Gazownictwa..

Dla upamiętnienia miejsc związanych z walkami polskich żołnierzy w 1939 r. organizowano coroczne zloty, z licznym udziałem młodzieży. Podobnie w corocznym (od 1969r.) zwyczaju *Osadzenia Chochola* w Muzeum O/Krakowskiego PTTK Młodej Polski *RYDLÓWKA* pomaga w organizacji i do dzisiaj uczestniczy młodzież ze szkół krakowskich.

W 1971 r. odnotowano zmniejszanie się imprez młodzieżowych i trudności w ich organizowaniu, tym bardziej należało więc docenić pracę młodzieży w kołach, obecność grup młodzieżowych w imprezach organizowanych przez O/Krakowski PTTK - jednak powinny być one zgłaszane przez szkoły.

Na Zjeździe w 1972 r. postulowano o jak najszybsze opracowanie Regulaminu Szkolnych Kół Krajoznawczo-Turystycznych PTTK (statut, wiek członków), zwiększenie zainteresowania kierowników szkół działalnością PTTK, pracą w Szkolnych Kołach Krajoznawczo-Turystycznych. Stwierdzono brak wyraźnych wytycznych ze strony nadrzędnych władz szkolnych w zakresie organizacji imprez turystycznych dla młodzieży. Przy wytyczaniu tras obozów wędrownych władze szkolne w szerszym zakresie winne uwzględniać obiekty PTTK.

W 1972 r. turystyczne wypadki za miasto, w czasie wolnym od nauki, organizowano również w okresie jesienno-zimowym pod hasłem *Czy to w grudniu, czy to w maju - poznajemy piękno kraju*. Uczestnicy tych wycieczek założyli Klub Młodego Turysty *TUPTUS*.

W 1973 r. Zarząd Główny PTTK poinformował o słabej współpracy Oddziałów Międzyszkolnych PTTK ze szkołami podlegającymi kuratorium. Zalecono, aby Komisja Młodzieżowa inicjowała działalność w szkołach przyzakładowych młodzieży pracującej, objęła swoją działalnością również mieszkańców hoteli robotniczych. Ponadto koła zakładowe PTTK winny tworzyć kluby młodego turysty. Należy zadbać o młodzież w okresie wakacyjnym oraz urlopowym rodziców, aby w tym czasie nie pozostawała w mieście.

W 1974 r. postulowano o włączenie się Komisji Młodzieżowej do organizacji obozów młodzieżowych, a także współpracy z Kuratorium Oświaty i Wychowania przy organizowaniu imprez dla młodzieży szkolnej i pracującej, szczególnie w podkrakowskich gminach. Odnotowano powstanie Kół PTTK przy Ochotniczych Hufcach Pracy - 2, przy zespole Szkół Budowlanych w Krzeszowicach, 10 kół na terenie gmin podkrakowskich, skupiających młodzież osiedlową, szkół zbiorczych i podstawowych. W Krakowie powstały koła przy Młodzieżowym Centrum Kultury, Szkole Przyzakładowej Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego, Technikum Kolejowym, Szczepach ZHP (2). Starano się ideą turystyki krajoznawczej zainteresować młodzież różnych typów szkół. Niestety, w 1976 r. przestała działać Komisja Młodzieżowa O/Krakowskiego. Sprawami młodzieży zajmowało się Biuro Oddziału, współpracując z działaczami młodzieżowymi, m. in. Andrzejem Ślusarczykiem i Ryszardem Czaplickim. Organizowano Rajd *Azymut, Lato w mieście, Młodzieżowy Turniej Krajoznawczy*. Na 3.kursach młodzieżowych organizatorów turystyki przeszkolono ok. 100 osób. Muzeum PTTK *RYDLÓWKA* zwiedzała młodzież zarówno krakowska jak i przyjezdna, za niewielką opłatą - 1 zł. - średnio rocznie ok. 9,5 tys. osób. Młodzież z Koła nr 200 przy LO w Krakowie uczestniczyła w konkursach i zlotach, m. in. *Złota Ojcowska Jesień*, uzyskując II, III i IV miejsce, a w rajdzie *Złoty Kompas Sądeczyzny* najwyższe trofeum.

Młodzież uczestniczyła w pracach społecznych organizowanych przez O/Krakowski, np. przy porządkowaniu otoczenia Muzeum *Rydlówka, Zamku w Korzkwi*. Wyróżniały się Koła w szkołach resortowych i przyzakładowych : przy Zespole Szkół Zawodowych Górnictwa Naftowego i Gazownictwa prowadzone przez Andrzeja Ślusarczyka, oraz przy Zespole Szkół Budowlanych w Krzeszowicach pod opieką Stanisława Kurdziela. Młodzież, nie tylko z SKKT PTTK, brała udział w organizowanym przez Małopolski Oddział Polskiego Towarzystwa Schronisk Młodzieżowych *Rajdzie Grunwaldzkim Młodzieży Szkolnej**. Rajdy odbywają się w rocznicę odsłonięcia odbudowanego w 1976 r. Pomnika Grunwaldzkiego w Krakowie. W latach 70-tych uczestniczyło w nich ok. 4300 osób.

* - Impreza przetrwała - w 2007 r. odbył się XXXII *Rajd Grunwaldzki Młodzieży Szkolnej*; uczestniczyło 120 uczniów z 12 województw.

Komisja Kół Zakładowych O/Krakowskiego opiekowała się Osiedlowymi Kółami i Klubami Młodzieżowymi, a Komisja Turystyki Górskiej w latach 1977-80 w organizowanych imprezach popularyzowała turystykę rodzinną, nagradzając szczególnie dzieci w nich uczestniczące.

Od 1978 r. popularyzowano wśród młodzieży akcję *Polska naszych dni*, zdobywanie odznaki *Przyjaciela Krakowa*, tworzenie kolejnych SKKT na terenie działalności O/Krakowskiego.

W 1979 r. - w czasie ferii zimowych - oprowadzono po Krakowie ok. 4 tys. młodzieży ze szkolnej i z Domów Dziecka. Podobne grupy wzięły udział w bezpłatnych wycieczkach autokarowych (Zakopane, Spisz) pod opieką przewodników tatrzańskich. Natomiast w prelekcjach tematycznych uczestniczyło ok. 2 tys. osób.

Na Zjeździe w 1980 r. postulowano, aby w oparciu o dotychczasowe doświadczenia, tworzyć koła młodzieżowe PTTK tylko tam, gdzie można liczyć na pomoc środowiska. Wśród młodzieży uczącej się w szkołach przyzakładowych popularyzować turystykę krajoznawczą, także udział w akcjach *Polska naszych dni*, *Akcja ZAMOŚĆ*, *Znam kraje Przyjaciół*. Zachęcać do udziału w *Krakowskich Dniach Turystyki*, w *Służbie Kultury Szlaku*, a komisje i kluby winny służyć młodzieży pomocą, fachowym poradnictwem i tematycznymi czasopismami. Koło 265 przy Zespole Szkół Budowlanych w Krzeszowicach zyskało pomoc Zakładu Opiekuńczego, podobnie inne zakłady proszono o możliwość uczestniczenia młodzieży w imprezach organizowanych dla pracowników.

W 1980 r., w Międzynarodowym Dniu Dziecka, uczniowie szkół podstawowych województwa miejskiego krakowskiego uczestniczyli w oprowadzanych społecznie 32 wycieczkach po Krakowie.

W latach 80-tych, młodzież biorąca udział w olimpiadach geograficznych, korzystała z organizowanych przez Klub Instruktorów Krajoznawstwa PTTK prelekcji z przeżyciami z różnych regionów świata. Były to relacje na ogół z wyjazdów studenckich, w owych latach też nie łatwych do zorganizowania. Należy przypomnieć, że w tamtym czasie nie było w naszych mediach zbyt wiele informacji o świecie.

Na Zjeździe w 1981 r. poinformowano - niestety - o likwidacji, ze względów finansowych Oddziału Międzyszkolnego; 45 SKKT tego Oddziału przejął O/Krakowski PTTK, tworząc Komisję Młodzieżową, a działacze zlikwidowanego Oddziału Międzyszkolnego aktywnie włączyli się w realizację zadań O/Krakowskiego. Komisja Młodzieżowa za patrona przyjęła Leopolda Węgrzynowicza, twórcę kół krajoznawczych młodzieży szkolnej (KKMS) w Polskim Towarzystwie Krajoznawczym.

W 1982 r. finał Ogólnopolskiego Młodzieżowego Turnieju Turystyczno Krajoznawczego PTTK odbył się w Krakowie - na dziedzińcu Wawelskim i w Barbakanie. Uczestniczyło ok. 400 uczniów szkół podstawowych z 38 województw, oraz ponad podstawowych z 44 województw. Na dalsze lata zaplanowano Wiosenne Złoty Młodzieżowe, rajdy im. L. Węgrzynowicza, udział młodzieży w imprezach Oddziałowych. Systematyczne szkolenie młodzieżowych organizatorów turystyki w latach 1981-84 podniosło ich liczbę do 67 osób. W 1984 r. zarejestrowano działalność 86 SKKT. W porozumieniu z Kuratorem Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Krakowa organizowano w latach 1985-88 szkolenia wyjazdowe opiekunów SKKT, połączone z wycieczkami krajoznawczymi oraz kurs przodownika turystyki pieszej dla 15 osób. Był to dobry okres działalności w środowisku szkolnym; wyróżniono 6 SKKT, 8 osób odznaczono *Za Działalność wśród Młodzieży*, Koło SZMARAGD SKKT PTTK otrzymało *Srebrną Honorową Odznakę PTTK*.

W czasie *Krakowskich Dni Turystyki* organizowano dla grup młodzieżowych imprezy górskie i kajakowe, włączając w nie również dzieci specjalnej troski (1985 r.)

Praca z młodzieżą szkolną, jej specyfika (krótki okres przynależności do SKKT od starszych klas podstawowych przez szkołę średnią, zdarzające się zmiany opiekunów) nie sprzyjały stabilności działania, jego ciągłości i istnienia stałej liczby kół. Tym bardziej doceniano pomysłowość opiekunów w organizowaniu nowych imprez młodzieżowych, jak np. w 1986 r. *Zimowe Spotkania Młodzieży Turystycznej* przez Koło 265 w Krzeszowicach pod opieką Stanisława Kurdziela, co roku wzbogacane o nowe atrakcje. W corocznym kalendarzu imprez znalazły się także *Mikołajki*, zainicjowane przez opiekunkę Koła 57 przy Szkole Podstawowej nr 127, Joannę Sadowy.

Udział uczniów w imprezach, często również po ukończeniu nauki, obrazuje poniższa tabela (Sprawozdanie na XXV Zjazd sprawozdawczo-wyborczy O/Krakowskiego PTTK - 15.04.1989.):

I m p r e z y	L a t a				Ogółem
	1985	1986	1987	1988	
Zimowe Spotkania Młodzieży Turystycznej	-	80	300	500	880
Wiosenny Zlot SKKT PTTK <i>Powitanie wiosny</i>	439	500	550	390	1 879
Poznajemy Dolinki Podkrakowskie	127	490	78	-	695
Rajd <i>Szlakami Krajoznawców</i>	299	110	100	76	585
Złaz Górski	109	50	-	-	159
Rajd I Kroku	105	110	120	220	555
Rajd im. L. Węgrzynowicza	300	50	150	200	700
Zakończenie sezonu Turystyki Młodzieżowej	380	135	300	300	1 115
<i>Mikołajki</i> ^x	-	-	70	50	120
R a z e m	1759	1 525	1 668	1736	6 688

x - impreza dwudniowa - ilość uczestników warunkowana możliwościami noclegowymi

Stan SKKT PTTK O/Krakowskiego PTTK w latach 1985-1988 obrazuje poniższa tabela
(wg sprawozdania na XXV Zjazd O/Krakowskiego PTTK)

Rok	S z k o ł y		I n n e ^x	Razem	Stan członków
	podstawowe	ponad podstawowe			
1985	61	45	2	108	2 956
1986	60	38	8	106	2 518
1987	86	48	12	146	2 596
1988	65	35	22	122	3 526

x - inne koła PTTK to : Harcerskie Koła Turystyczne, Domy Dziecka, kluby osiedlowe, internaty szkolne oraz zakłady poprawcze.

Do wyróżniających się kół młodzieżowych w kadencji 1985-88 należały :

Koło PTTK nr 79 - przy Zespole Szkół Zawodowych Górnictwa Naftowego i Gazownictwa
- opiekun - Andrzej Ślusarczyk

Szkolne Koła Krajoznawczo Turystyczne (SKKT) PTTK :

nr 28 - przy IV LO w Krakowie - opiekun : Krystyna Szymowska

(wzorowa działalność w Komisji Opieki nad Zabytkami i Miejscami Pamięci Narodowej).

nr 31 - przy IV LO w Krakowie - opiekun : Beniamin Wójcikiewicz

nr 57 - przy Szkole Podstawowej nr 127 w Krakowie - opiekun : Joanna Sadowy

nr 192 - przy Szkole Podstawowej nr 33 w Krakowie - opiekun : Maria Siwulska

nr 239 - przy Szkole Podstawowej nr 70 w Krakowie - opiekun : Jerzy Nowak

nr 265 - przy ZS Budowlanych w Krzeszowicach - opiekun Stanisław Kurdziel

nr 292 - przy Szkole Podstawowej nr 55 w Krakowie - opiekun : Zofia Kudelska

(największe koło młodzieżowe - ponad 300 członków)

nr 299 - przy Zasadniczej Szkole Melioracji Wodnych - opiekun : Teresa Stando-Micuła

nr 304 - przy Szkole Podstawowej nr 90 w Krakowie - opiekun : Jadwiga Mróz

Załączona tabela (str. 5) ilustruje działalność Koła PTTK nr 79 przy Zespole Szkół Zawodowych Górnictwa Naftowego i Gazownictwa w Krakowie w latach 1972-81 i świadczy o różnorodności zainteresowań członków Koła - uczniów klas od I do VI. Tabela przykładowo obejmuje 10 lat, a Koło istniało od 1965 r. Zainteresowania i działania młodzieży są również efektem inwencji opiekunów Koła, nauczycieli : Andrzeja Ślusarczyka i - okresowo - Ryszarda Czaplickiego, stwarzających uczniom szerokie możliwości poznawcze i pożytecznego spędzania czasu w grupach rówieśniczych. Wycieczki organizowane były przez Szkolne Koło, Klub Młodego Turysty oraz uczestnictwo w imprezach

Działalność Koła PTTK nr 79 w latach 1972-81 (wg notatek Andrzeja Ślusarczyka)

Rok	Wycieczki - osób	Udział w rajdach - osób	Udział w zlotach - osób	Obozy - osób	Konkursy - osób	Turnieje - osób	Kursy - osób	Zdobyte odznaki - osób	Odnaznienia nagrody dla Koła	Spotkania
1972	2. narciarskie 11 2. górskie 22 Jaskinia RAJ 4	Tatry 14	H.Krupowa 12	narciarski 20 kajakowy 21 kajakowy 20	pocztówkowy (3 nagrody) 10	krajoznawczy 21	Organ. turystyki 4	TOK 6	(?) 4	Prelekcja <i>Hindukusz</i> 18
1973	2. górskie 34 1.okol.Krakowa 18	Tatry 19	H.Krupowa 29	narciarski 34 kajakowy 20	fotograficzny: "Kazimierz" 3 "Szopki" 5	-	Organ. turystyki 11	-	-	z uczestnikami obozu kajak. przeźrocza-filmy 64
1974	2. okol. Krakowa 29 1. górskie (p. sezonu) 14	Metalowców 7 Gazowników 15	Wyzw.Krak. 9 Leśne Tropy 6 H. Krupowa 16	kajakowy 20 kajakowy 20	-	-	Organ. turystyki 4	-	Dyplomy: 100-lecie Turystyki 17	-Filmy turyst. 43 -uczest.obozów kajakowych 35
1975	1. okol.Krakowa 6 1. narciarska 7	Gazowników 15	Okol.Krakowa 34 (120 rocz. ur Ludw. Solskiego H. Krupowa 3	narciarski 23 (+ instruktor.)	-	-	-	-	-	Spotkanie z: - Michelim 50 - J.Gajewkim 23 2.Przeżr. krajozn. 77
1976	1. górskie (p. sezonu) 14 1. autokar. krajozn. 27	Gazowników 10 Rajd Młodz. 5 (obsługa tras)	H.Krupowa 31 Złaz Duchów 100	narciarski 43 kajakowy 21	-	współz. Kół Szkol. (wysoka ocena za organiz wycieczek).	-	-	-	2.Red. Dziennika Polskiego 72
1977	4. okol. Krakowa 65 4. górskie 55 3. autokar. krajozn. 87 2. autokar. zagran. 56 3. po Krakowie 50	Gazowników "Wysoka" 12	-	narciarski 35 (+ instruktor.)	"60-lecie Kraju Rad" 12 (2 nagrody)	-	-	-	"Za pracę wśród młodzieży" - srebr. J.Bogucki - nauczyciel Nagroda 700 zł na sprzęt turyst. (RKFiT)	-
1978	1. Jaworki 22	Gazowników 6 H.Krupowa 9 "Azymut" - Targanice	Złaz Duchów 50	kajakowy 20	-	-	narciarski 5 organiz. tur. 3	-	Srebrna Honor. PTTK	-
1979	1. górskie (p.sezonu) 7	Rajd ZHP 9 GORCE 9	Wysoka 11 H.Krupowa 13	kajakowy 23	pocztówkowy 7 (3 nagrody)	-	organiz. tur. 4	-	-	Red.Dzien. Pol. (Pałac Modzieży 2
1980	11. klasowe i ZHP 252	górski wiosen. 9 Wysoka 9	Rajd Przyj. 5 Złaz Duchów 47 ZHP 28 H.Krupowa 7	narciarski 24 kajakowy 13	widokówki krakowskie	-	-	Znam Kraje Przyjaciół (br.) 5 TOK pop. 4	-	2. prelekcje 45
1981	1. narciarska 16 5. górskie 73 1. autokar. Węgry 26 7. Kraków i okol. 149	górski 10 TURBACZ 18 "Andrzejkowy" 16	Wysoka 6 H.Krupowa 13	-	-	-	-	Dyplom we współpracy. GOT - popul. 5 - brąz 3 - złoto 1 TOK - srebr. 1	Odz."Praca społ. dla Krak. - And Ślusarczyk - prezes Koła życia Koła" 85 Nagroda 1300 zł	Wystawa fotogr. "10-lat Koła przeźrocza "z życia Koła" 85

O/Krakowskiego. Andrzej Ślusarczyk (1936-1998), założyciel i opiekun, pracował z młodzieżą Koła, mimo przejścia na emeryturę w 1993 r. W 1998 r. zginął na morzu ratując tonącego.

Wycieczka Koła PTTK nr 79 przy Technikum Przemysłu Gazowniczego na Halę Krupową - fot. A. Ślusarczyk (1972 r.)

Popularną wśród młodzieży była akcja *Zdobywamy Odznakę Przyjaciela Krakowa*, organizowana przez Koło Grodzkie PTTK i współdziałale Dziennika *Echo Krakowa*, Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Krakowa oraz wsparciu Urzędu Miasta Krakowa.

Zapoczątkowane w 1983 r. spotkania Prezydium Zarządu Oddziału Krakowskiego PTTK z nauczycielami-opiekunami SKKT z okazji *Dnia Nauczyciela* były okazją do ich wyróżniania i nagradzania (dyplomy, plakietki *Światowida*, listy gratulacyjne).

W 1988 r., w okresie poprzedzającym IV Kongres Krajoznawstwa Polskiego w Opolu, Komisja Krajoznawcza PTTK Zarządu Wojewódzkiego w Krakowie przy współdziałaniu O/Krakowskiego PTTK oraz Zakładu Krajoznawstwa i Turystyki Kwalifikowanej Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie, zorganizowała Sejmik Regionalny *Krajoznawstwo wśród młodzieży szkolnej*. Uczestniczyło ok. 90 osób, w tym opiekunowie SKKT, instruktorzy krajoznawstwa PTTK, słuchacze Studium Podyplomowego AWF, przedstawiciele władz oświatowych, Zarządu Głównego i Oddziałów PTTK. Obradom towarzyszyła wystawa młodych fotografów krajoznawców, prezentacja kronik i zbiorów krajoznawczych SKKT. Młodzież z SKKT nr 304 i Koła nr 79 wystąpiła z programem artystycznym. W podsumowaniu obrad Sejmiku zaznaczono, że wszystkie jednostki PTTK winny pomagać opiekunom SKKT i ze szczególnym zaangażowaniem objąć młodzież edukacją krajoznawczą.

Należy podkreślić ówczesną zyczliwość różnych instytucji udostępniających nieodpłatnie sala, np. Domy Kultury, Klub Oficerski, Krakowski Dom Polonii, na prelekcje dla młodzieży, obrady, a także wystawę w czasie Sejmiku *Krajoznawstwa wśród młodzieży* w 1988 r. oraz spotkania okolicznościowe, gromadzące większe grupy młodzieży.

Młodzież ostatnich klas szkół podstawowych, zainteresowaną fotografią krajoznawczą, opiekowała się Podkomisja Fotografii Krajoznawczej prowadzona przez Jacka Jaglarza, członka Komisji Fotografii Krajoznawczej ZG PTTK (absolwenta kursu FK ZG PTTT, instruktora fotografii krajoznawczej). Młodzi fotografowie brali udział w imprezach oddziałowych - 125 rocznicy Powstania Styczniowego, 70-lecia odzyskania niepodległości, wycieczkach szkoleniowych, spotkaniach, sejmikach i innych

O kondycji O/Krakowskiego, jego wszechstronnej działalności, świadczy liczba członków w latach 1953-1989:

Lata	1953	1955	1976	1984	1989
Ilość członków	6 580	9 145	17 680	19 150	21 719

W 1992 r., na skutek zmian społeczno-politycznych zachodzących w Polsce, nastąpił gwałtowny spadek ilości członków PTTK, a także kół m. in. przez utratę funduszy z akcji socjalnej. Zarejestrowanych z opłaconymi składkami było w tym roku 9 034 członków.

Zmniejszyła się także ilość SKKT, zakończyła działalność Komisja Młodzieżowa. Nastąpił spadek aktywności organizatorów turystyki, także młodzieżowej (całkowite zaprzestanie działalności). Na skutek zupełnego prawie rozpadu SKKT i braku środków zawieszono szkolenie działaczy środowiska młodzieżowego. Komisja Młodzieżowa formalnie działała do września 1991 r., a pozostałych 10 SKKT zaledwie spełniało wymogi organizacyjne. Jedynie grupa młodzieży z IV Liceum Ogólnokształcącego w ramach *Krakowskich Dni Turystyki* zorganizowała - pod patronatem Komisji Opieki n/Zabytkami i Miejscami Pamięci Narodowej - odwiedzanie kwater wojennych z I i II wojny światowej oraz mogił Powstańców Styczniowych na Cmentarzu Rakowickim.

Młodzież stanowiła jeszcze 50% uczestników (350-400 osób) w imprezach rowerowych organizowanych wiosną i jesienią przez Krakowski Klub Kolarski O/Krakowskiego PTTK do podkrakow-

skich miejscowości. Miał on na celu podnoszenie sprawności kolarskiej, rozgrywanie konkursów krajoznawczych i sprawnościowych, oraz popularyzację PTTK. Rozpoczęto propagowanie konkursu *Poznajemy Ojcowiznę*, a od 1989 r. w szkołach podstawowych konkurs na popularne w Krakowie szopki. Obydwu konkursom patronowała Gazeta Krakowska. Cieszyły się one dużym zainteresowaniem, a podsumowanie i rozdanie nagród odbyło się w Muzeum Regionalnym PTTK *RYDLÓWKA*.

W latach 1999-2000 organizowano *Ferie w mieście z PTTK*. Były to wycieczki po mieście i okolicach Krakowa, na które zgłaszała się młodzież za pośrednictwem szkół. Nawiązano też współpracę z Kołem TPD "Równi Sobie", zajmującym się dziećmi specjalnej troski, umożliwiając im zwiedzanie Krakowa i udział w różnych imprezach. W 1999 r. Komisja Krajoznawstwa Historii i Tradycji O/Krakowskiego PTTK zorganizowała kurs Młodzieżowych Społecznych opiekunów Zabytków - wzięło w nim udział 35 uczniów szkół średnich, jednak nie włączyli się do prac O/Krakowskiego PTTK.

W 1999 r. w Szkole Podstawowej w Grobli k/Niepołomic, z inicjatywy kierownika szkoły i proboszcza, powstało SKKT PTTK. Zespół d/s Młodzieży O/Krakowskiego PTTK, podobnie jak kilku innym szkołom, zaproponował współpracę - prelekcje, wycieczki krajoznawcze i pomoc nauczycielom. Nie dało to jednak oczekiwanych rezultatów. Ówczesna sytuacja nauczycieli zniechęcała do zajęć pozalekcyjnych. Zakładano, że obecność PTTK w szkołach zależeć będzie od umiejętności i sposobów przeciwstawiania się kryzysowi wartości kulturowych, ochrony wartości przyrodniczych (*z przesłania IV Kongresu Krajoznawstwa Polski*). Zmiany społeczno-gospodarcze w kraju wymusiły również duże zmiany w PTTK. Przyszłość zależała od wytrwałości, dobrych pomysłów i inicjatyw.

Wśród kilku kół, które przetrwały, na uwagę zasługuje SKKT PTTK przy Szkole Podstawowej w Czulowie k/Krakowa, które założył i prowadził nauczyciel, Dariusz Fijałkowski w latach 1987-1999. (fot. str. 9. *My przed naszą Szkołą*) W swej pracy z młodzieżą korzystał z Biblioteczki SKKT wydanej w latach 1979-1990 przez ZG PTTK, uznając ją za pomocną w organizacji i działalności prowadzonych przez siebie kół. Przez 12 lat istnienia w działalności Koła uczestniczyło ok. 60-70 uczniów, mając do dyspozycji pomieszczenie klubokawiarni oraz wypożyczalnię sprzętu turystycznego. Organizowano wycieczki jednodniowe w okolice Krakowa i Beskid Średni, a w okresie wakacyjnym obozy wędrownie w Gorcach, Beskidzie Sądeckim, Pieninach i Górach Świętokrzyskich. Ponadto dwie wyprawy narciarskie w Gorce i rowerową szlakiem Orlich Gniazd na trasie Kraków-Częstochowa-Kraków. Wszystkie działania zostały opisane w Kronikach.

Z chwilą powstania gimnazjum w pobliskim Mnikowie Dariusz Fijałkowski podjął w nim pracę i założył w 1999 r. SKKT PTTK nr 16, w którego działalności uczestniczyło kilkadziesiąt osób. Uczniowie brali udział w wielu wycieczkach jednodniowych po okolicach Krakowa, kilkudniowych wiosennych i jesiennych, a także w plenerach malarskich w Gorcach i Tatrach (ok. 10 osób). Trzykrotnie organizowano ferie zimowe w górach. W latach 2001-2004 grupa uczniów przeszła szlak beskidzki od Ustronia do Wołosatego biwakując w namiotach. Młodzież wielokrotnie brała również udział w konkursie PTTK *Poznajemy ojcowiznę*, zdobywając nagrody na szczeblu wojewódzkim i ogólnopolskim (I miejsce ogólnopolskie, dwa II miejsca i wyróżnienie). O wytrwałości w wędrówkach świadczą zdobyte odznaki GOT (do małej złotej włącznie) przez kilkadziesiąt osób oraz kilkanaście OTP i kilka kolarskich - KOT. Uczestniczyła również w imprezach organizowanych przez O/Krakowski (*Złot Gwiazdzysty*, szkolenie GOPR, wycieczki po Krakowie) Od początku istnienia Koła w Czulowie uczniowie z nim związani, po przejściu do gimnazjum w Mnikowie (ok. 20 osób), tam również należeli do SKKT PTTK, które prowadziło kolejne etapy *Rajdu Juniora* i *Rajdu Seniora* (fot. str. 10-11) organizowane przez Koło Organizatorów Turystyki O/Krakowskiego PTTK. Brali udział w przeprowadzaniu rajdów integracyjnych dzieci upośledzonych i z Domów Dziecka.

Młodzież z mnikowskiego SKKT zainicjowała i zorganizowała w roku 2003 *I Ogólnopolski Złot SKKT PTTK*. Grupy z całego kraju prezentowały dorobek akcji *Poznajemy Ojcowiznę*.

Koło w Mnikowie to przykład, iż mimo różnych niedogodności w pewnym okresie, jeżeli był opiekun z dobrymi pomysłami i chętna młodzież, wiele zrobiono. Kilku członków SKKT PTTK nr 16 w Mnikowie, już po ukończeniu tamtejszego gimnazjum, wchodzi w skład Komisji Młodzieżowej O/Krakowskiego PTTK założonej w listopadzie 2006 r., a prowadzonej przez Dariusza Fijałkowskiego.

W sprawozdaniu Oddziału Krakowskiego PTTK za 2006 r. odnotowano, jako dobrze działające, tylko trzy koła młodzieżowe, w tym dwa o zachowanej nazwie SKKT.

W obchodach Roku Stanisława Wyspiańskiego (2007 r.) miała swój udział również Komisja Młodzieżowa O/Krakowskiego PTTK, m. in. organizując konkurs plastyczny i literacki. Jest nadzieja, że takimi działaniami zainteresuje się szerszy krąg młodzieży.

L I T E R A T U R A

- BIULETYN INFORMACYJNY 52 - luty 2007 O/Krakowskiego PTTK
- Fijałkowski Dariusz - *Informacja o SKKT PTTK w Czuchowie i Mnikowie* (wydruk komputerowy)
- Philipp Włodzimierz, Zbigniew Kresek - *Oddział Krakowski PTTK 1873-1973* -
RWS Prasa-Książka-Ruch Kraków 1973
- Kroniki z lat 1987-2002 - SKKT PTTK w Czuchowie i SKKT PTTK nr 16 w Mnikowie
- Praca zbiorowa - *80 lat Oddziału Krakowskiego PTTK* - Kraków 1999
- Sprawozdania z działalności Oddziału Krakowskiego PTTK na Zjazdy sprawozdawczo-wyborcze -
w latach 1951-1999 (w tekście opracowania zaznaczono lata)
- Sejmiki organizowane przed IV Kongresem Krajoznawstwa Polskiego -
PTTK ZG Komisja Krajoznawcza - Warszawa 1990-
- Andrzej Ślusarczyk - Rękopis udziału członków Koła PTTK nr 79 w wycieczkach i obozach

Kraków, grudzień 2007.

Janina Barbara Twaróg

*Tekst opracowano w ramach działalności
Komisji Historii i Tradycji ZG PTTK
XVI kadencji*

CZUŁÓW

KRONIKA
SKKT
DREPTAK

Dnia 28.10.1981r. zebrał się ci niezmiernie, którzy postanowili założyć Szkolne Koło Turystyczne PTTK. Kształtowało się reszta 17 osób z klas VII a, VI b i VI. Organizacyjny splot formował się jeszcze przez dalsze tygodnie - no cóż, początki zawsze się trudne. Na to wszyscy, indywidualnie zgodzili się na nazwę "szkolnego koła", "DREPTAK". Wybraliśmy potem naszą "gwiazdę" - czyli znak, wypracowaliśmy przewodnik, przewidywaliśmy i... rozpoczął się drugi okres zbierania najpiękniej dokumentacji, potem zbliżał okres konkursów, najchętniej nie można się było doprosić "zdjąć" dokumentów. Niemniej "kaczący" dokumenty.

Decyzja : zakładamy SKKT PTTK

LISTA ZAŁOŻYCIELI KOŁA

p. Celina Pielechaty		
p. Dariusz Fijałkowski		
Gziesiek	Cyganik	VI a
Beata	Kacik	
Witold	Kruszewski	
Anna	Kuic	
Adam	Madej	
Janusz	Okręgiński	
Marta	Poteś	VI b
Anita	Wesoławska	
Wojciech	Dukała	
Gzregorz	Korczek	
Lilianna	Szewczyk	
Gzregorz	Urbaniec	
Anna	Kwoka	VII
Katarzyna	Pawłowski	
Elzbieta	Poteś	

A to członkowie-założyciele

i nasz Opiekun-Pan Dariusz Fijałkowski

SZUKAMY PIENIĘDZY NA FUNDUSZ WYCIECZKOWY :

szkolne koło turystyczne "DREPTAK" w Czuchowie
ul. Piłsudskiego 213

Czuchów, 10.04.1982r.

Przełaj, Biuro Górnictwa - Geologiczne
Pracownia Materiatów Biologicznych,
Kraków, ul. Dzierżyńskiego 213

Dyrektor szkoły Poiniewskiej w Czuchowie oraz opiekun "SKKT" proszą o pomoc w przewiezieniu złomu do punktu skupu. Za otrzymane pieniądze ulóżą i wyjadą na obóz wędrowny organizowany podczas wakacji. Terain przewozi do zagobienia. Bardzo prosimy o pozytywne zaopiniowanie się do naszej prośby. Liczymy na nieodpłatność.

Dyrektor szkoły : *[Signature]*
Opiekun : *[Signature]*

A to efekty - spływ Dunajcem

Turbacz przed schroniskiem

Gorce przed szalase

12 czerwca - SKKT "DREPTAK" wysłało pismo do GEOBUD-u z podziękowaniem z pomoc w transporcie złomu.

Przygotowanie do
8 RAJDU SENIORA!!!

25.09.1993

Pan D. Fijałkowski i młodzież wśród seniorów

15.06.
Las Wolski
Impreza z dziećmi
niepełnosprawnymi

1994

My w tej imprezie również uczestniczymy pomagając organizatorom i niepełnosprawnym

Niepełnosprawni

gazeta

RAJD JUNIORA
ZDOBYWAMY ODZNAKĘ
„SIĘDMIOMIŁOWE BUTY”

Kolo Organizatorów Turystyki przy Krakowskim Oddziale PTTK, Szkolne Kolo Krajoznawczo-Turystyczne nr 228 przy Szkole Podstawowej w Czulowie i „Gazeta w Krakowie” zapraszają wszystkie dzieci do udziału w **RAJDZIE JUNIORA**.
Rajd potrwa do 10 września. Oto poszczególne etapy: 16.04- Skalki Twardowskiego, 14.05- Dolina Mniowska, 28.05- Dolina Mnikowska, 28.05- Dolina Bolechowicka, 18.05- Las Wolski, 10.09- Skala Krnity.
W czasie rajdu zdobywać będziemy punkty do odznak „Siedmiomilowe Buty”.
JUŻ JUTRO - 16 kwietnia (sobota):
SKALKI TWARDOWSKIEGO
Dojście trasami:
1. Pychowice (jednostka wojskowa) - szlak okrężny - niebieski (w prawo)
2. Rynek Dębnicki - ul. Praska - wały wiślane - Pychowice (jednostka wojskowa) - szlak niebieski (w lewo).

1994

Na Sanktuarium odbyła się I część Rajdu Juniora. W składzie SKKT nie ma juniorów, ale byliśmy tam do pomocy organizatorom.

Szkolne Kolo Krajoznawczo-Turystyczne nr 228 przy SP w Czulowie zaprasza dzieci na II etap Rajdu Juniora, który odbędzie się 16 kwietnia na Skalkach Twardowskiego. Dojście szlakiem niebieskim z Pychowic lub Rynku Dębnickiego. Impreza potrwa od g. 11 do 15. Zgłoszenia drużyn na miejscu.
Informacje i zgłoszenia: PTTK, ul. Westerplatte 5, tel. 22-26-76.
(aq)

GAZETA WYBORCZA

Informacja w Gazecie Wyborczej
o Rajdzie Juniora

MNIKÓW - od IX 2000 r. SKKT PTTK nr 16
 opiekun : Dariusz Fijałkowski

Nieco wspomnień z wycieczek

Lidowiec - 28.03.2001.

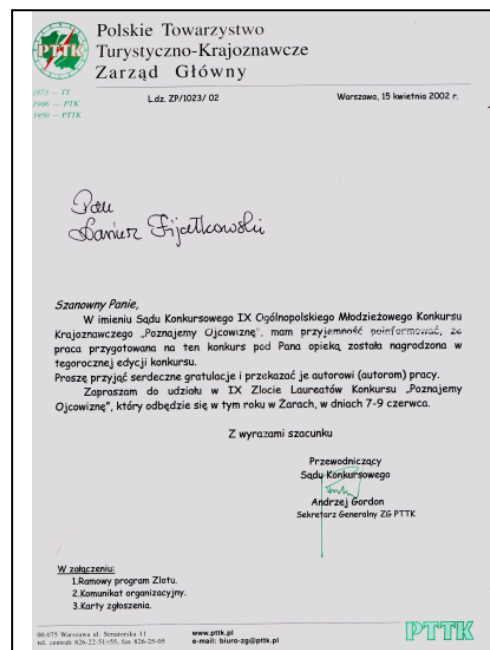
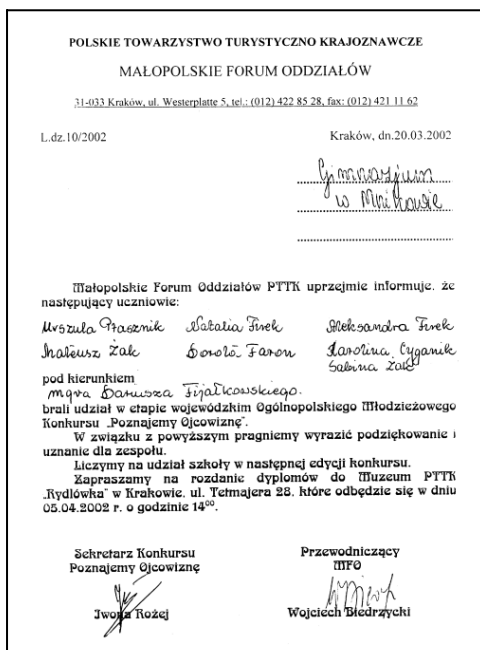
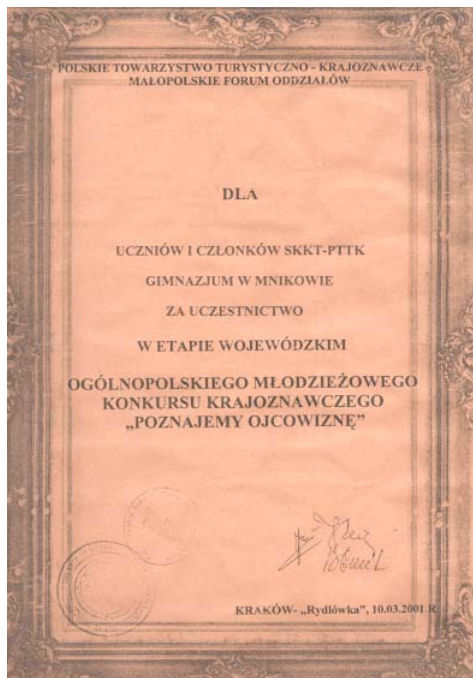

Lubań - 39.06.2001

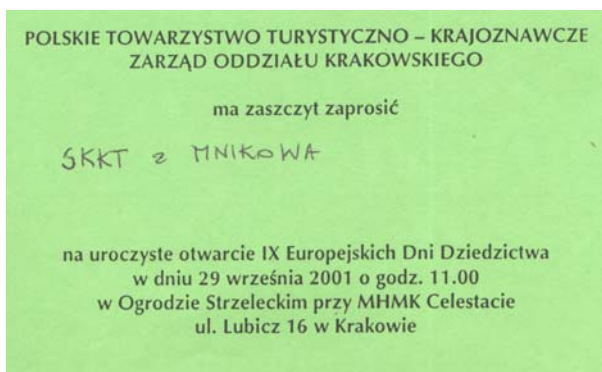

Opiekun -
Pan Dariusz Fijałkowski

...i trochę dokumentów związanych z uczestnictwem w Konkursie "POZNAJEMY OJCOWIZNĘ"

Inna działalność ...

... przed Celestatem z Bractwem Kurkowym

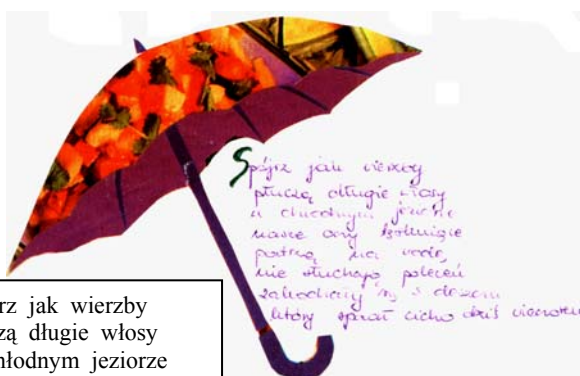
... a także "malowanie" w plenerze

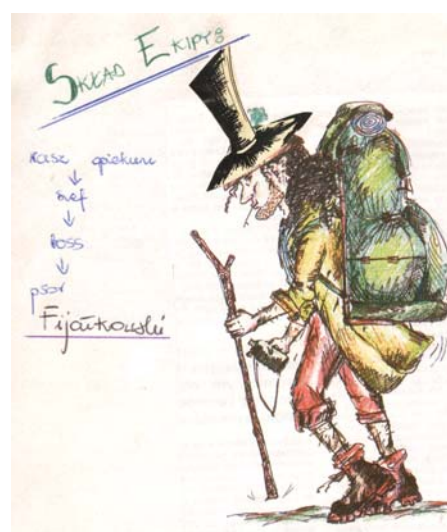
Słoneczniki za stodołą - Aleksandra Firek (31.08.2002.)

*Zachód słońca w Gorcach
Karolina Cyganik*

Spójrz jak wierzby
płuczą długie włosy
w chłodnym jeziorze
nasze oczy tęskniące
patrzą na wodę
nie słuchając poleceń
zakochały się w deszczu
który spadł cicho dzisiaj
wieczorem

a parasol noś i na ... wycieczkę

